

Spis treści

Wstęp	5
Rozdział 1	
Granice mitu	9
1.1. Co to znaczy „mit”?	11
1.1.1. <i>Mythos</i> w starożytnej Grecji	11
1.1.2. Bajka, czyli mit	12
1.1.3. Problemy z definicją mitu	13
1.2. Mit a inne gatunki opowiadań	15
1.2.1. Różnice pomiędzy mitem, legendą i baśnią	16
1.2.2. Pokrewieństwo mitu i baśni – perspektywa diachroniczna	20
1.2.3. Podobieństwo baśni i mitu – zacieranie się granic	23
1.2.4. Mit a utopia	26
1.2.5. Mit a inne formy narracyjne	28
1.2.6. Kontrowersyjna koncepcja mitu jako gatunku literackiego	29
1.2.7. Mit jako „gatunek ruchomy”	30
1.2.8. Wątpliwości	30
1.3. Mit a rodzaje i gatunki literackie	31
1.3.1. Powstawanie rodzajów i gatunków literackich – teorie Northropa Frye’a i Pierre’a Brunela	32
1.3.2. Mit a epopeja	34
1.3.3. Mit a dramat	35
1.3.4. Mit a poezja	36
1.3.5. Mit a powieść	39
1.3.6. Zdolność mitu do przejawiania się w różnych rodzajach literackich	41

1.4. Jak francuscy komparatyści próbowali odróżnić mit od tematu, czyli kłopoty z terminologią	43
1.4.1. Terminologia przed rokiem 1969	43
1.4.2. Rozróżnienie na mit literacki i temat według Pierre'a Albouy	44
1.4.3. Mit jako kategoria zbędna w tematologii (według Raymonda Troussona)	45
1.4.4. Jak zdefiniować mit, motyw, temat, topos – propozycje innych badaczy	47
1.5. Mit a archetyp	52
1.5.1. Archetyp według Carla Gustava Junga	52
1.5.2. Pojęcie archetypu w pracach Maud Bodkin i Northropa Frye'a	54
1.5.3. Pojęcie archetypu w studiach Gilberta Duranda	56
1.5.4. Pojęcie archetypu w studiach Pierre'a Brunela	59
1.6. Mity biblijne	60
1.6.1. Badania nad mitami w kontekście studiów literaturoznawczych nad Biblią	60
1.6.2. Czy można mówić o „mitach biblijnych”?	64
1.6.3. Mit chrześcijański w średniowieczu	68
1.6.4. Specyfika relacji pomiędzy mitami biblijnymi a literaturą	70

Rozdział 2

Koncepcje mitu w badaniach literaturoznawczych	73
2.1. Główne punkty odniesienia	75
2.1.1. Mit według Mircei Eliadego	75
2.1.2. Mit według Claude'a Lévi-Straussa	77
2.1.3. Mit według Northropa Frye'a	81
2.1.4. Pozostałe punkty odniesienia	86
2.2. Jak definiują mit francuscy literaturoznawcy?	89
2.2.1. Mit według Gilberta Duranda	89
2.2.2. Mit według Pierre'a Brunela	90
2.2.3. Mit według Claude'a Abastado	92
2.2.4. Mit według Colette Astier	93
2.2.5. Mit według Pascale Auraix-Jonchière	94
2.2.6. Mit według Jeana-Louisa Backès	95
2.2.7. Mit według Sylvie Ballestra-Puech	96
2.2.8. Mit według Jacques'a Boulogne'a	97
2.2.9. Mit według Régisa Boyera	99
2.2.10. Mit według Yves'a Chevrel	99
2.2.11. Mit według André Dabezisa	100

2.2.12. Mit według Alaina Deremetza	102
2.2.13. Mit według Marie-José Fourtanier	103
2.2.14. Mit według Véronique Gély	103
2.2.15. Mit według Daniela Madelénata	104
2.2.16. Mit według André Siganosa	104
2.2.17. Mit według Hélène Tuzet	106
2.2.18. Mit według Simone Vierre	106
2.2.19. Mit według Jeana-Jacques'a Wunenburgera	107
2.2.20. Mit etnoreligijny a mit literacki	109
2.2.21. Mit literacki a mit zliteraryzowany	118

Rozdział 3

Mit a literatura	123
3.1. Mitologiczne korzenie literatury	125
3.1.1. Początki refleksji nad związkami literatury i mitu	125
3.1.2. Mitologiczne podłoże literatury	126
3.1.3. Śmierć mitu – narodziny literatury	128
3.1.4. Literatura jako forma przetrwania mitu	129
3.1.5. Różnice pomiędzy mitem a literaturą	132
3.1.6. Różnice i podobieństwa pomiędzy narracją mityczną a literacką	133
3.1.7. Pokrewieństwo literatury i mitu	135
3.1.8. Literatura współczesna a mit	139
3.1.9. Nowe spojrzenie na związki literatury i mitu	140
3.2. Mity jako źródło inspiracji	141
3.2.1. Mit jako odpowiedź na pytania egzystencjalne	141
3.2.2. Mit jako schemat poznawczy	143
3.2.3. Spotkanie z archetypami	144
3.2.4. Odkrywanie siebie	146
3.2.5. Mit jako lekarstwo na traumę i lęk	147
3.2.6. Mit jako narzędzie walki politycznej	150
3.3. Nowe mity literackie	151
3.3.1. Literatura jako źródło mitów	151
3.3.2. Jak fikcyjna opowieść staje się mitem	152
3.3.3. Nowi bohaterowie mityczni	157
3.3.4. <i>Images-forces</i>	160
3.3.5. Mity polityczno-heroiczne	161
3.4. Mity w literaturach nieeuropejskich	166
3.4.1. Mity w literaturze afrykańskiej	166
3.4.2. Mity w literaturze Dalekiego Wschodu	169
3.4.3. Mity w literaturze indyjskiej	172

3.5. Czy fantastyka jest współczesną mitologią?	173
3.5.1. Słownik o tajemniczym tytule	173
3.5.2. Mity a fantastyka	174
3.5.3. Fantastyka jako współczesna mitologia	175

Rozdział 4

Mit w tekście literackim	177
---	-----

4.1. Literackie transformacje mitów	179
4.1.1. Przekształcenia mitów w procesie twórczym	179
4.1.2. Transformacje mitów w świetle teorii Genette'a. Intertekstualność mityczna	182
4.1.3. Inne modele opisu transformacji mitów	186
4.1.4. Nietypowe rodzaje transformacji mitów	188
4.2. Funkcjonowanie mitu w tekście literackim	191
4.2.1. Tekst literacki jako reinterpretacja mitu	191
4.2.2. Emergencja, elastyczność i promieniowanie mitu	192
4.2.3. Wpływ mitu na strukturę i znaczenie dzieła	195
4.2.4. Wpływ mitu na recepcję dzieła	197
4.3. Mity bez narracji	197
4.3.1. Mit rozproszony w starożytności. Redukcja fabuły mitycznej	198
4.3.2. Okruchy mitu, załączki mitu	198
4.3.3. Mityczny bohater zamiast mitycznej opowieści	199
4.3.4. Mityczny obraz, czyli „opowiadanie nienarracyjne”	202
4.3.5. Mity, w których (prawie) nic się nie dzieje	203
4.3.6. Dekonstrukcja mitów w literaturze XX wieku	204
4.3.7. Jak wyjaśnić rozpadanie się opowieści mitycznych?	205
4.4. Postać mityczna	206
4.4.1. Cechy postaci mitycznej	206
4.4.2. Postacie biblijne jako postacie mityczne	211
4.4.3. Czy każdy może zostać postacią mityczną?	211
4.5. Łączenie się mitów w utworach literackich	212
4.5.1. Kontaminacja, synkretyzm, anastomoza	213
4.5.2. Badania Anne Geisler-Szmulewicz nad koalescencją mitów	215

Rozdział 5

Badania nad mitami w literaturze	219
---	-----

5.1. Informacje ogólne	221
5.1.1. Prehistoria, czyli co działo się przed rokiem 1969	221
5.1.2. Kto wymyślił mitoanalizę i mitokrytykę?	225
5.1.3. Badania nad mitami na mapie francuskich nurtów literaturoznawczych	228

5.1.4. Kierunki poszukiwań francuskich badaczy mitów w literaturze	230
5.1.5. Ośrodki badawcze	233
5.1.6. Słowniki mitów	234
5.2. Najważniejsze kwestie metodologiczne	238
5.2.1. Obszar badań mitokrytycznych	238
5.2.2. Zadania i cele mitokrytyki	240
5.2.3. Mit jako naukowy artefakt	245
5.2.4. Punkt odniesienia w badaniach nad mitami	245
5.2.5. Czy mit w literaturze jest elementem systemu mitologicznego?	250

Rozdział 6

Wybrane metody badawcze	255
6.1. Pionierskie studium Pierre'a Albouy	257
6.1.1. Narodziny mitu literackiego	257
6.1.2. Pojęcie-worek w teorii	258
6.1.3. Pojęcie-worek w praktyce	259
6.1.4. Wnioski teoretyczno-metodologiczne, czyli parada sprzeczności	262
6.2. Mitokrytyka Gilberta Duranda	264
6.2.1. Gilberta Duranda badania nad wyobraźnią	264
6.2.2. Ogólne postulaty badawcze	266
6.2.3. Mitokrytyka i mitoanaliza	267
6.2.4. Terminologia stosowana w badaniach nad mitami w kulturze	270
6.2.5. Przykłady zastosowania mitokrytyki i mitoanalizy	273
6.3. Polemiki Pierre'a Brunela z Gilbertem Durandem	274
6.3.1. Sceneria mityczna czy archetypowa?	275
6.3.2. Nieistniejący mit Hagar	276
6.3.3. O filozofie, który „kłusował w literaturze”	277
6.3.4. Archetypologia Pierre'a Brunela?	279
6.4. Mitokrytyka Pierre'a Brunela	280
6.4.1. Mitokrytyka w teorii	281
6.4.2. Mitokrytyka w praktyce	281
6.5. Metoda strukturalna w badaniach nad mitami w literaturze	284
6.5.1. Fascynacje Lévi-Straussem	284
6.5.2. <i>Le mythe de Don Juan</i> Jeana Rousseta – przykład analizy strukturalnej mitu	286
6.5.3. Czy metoda Lévi-Straussa nadaje się do analizy mitów w literaturze?	289

6.6. Teoria recepcji w badaniach nad mitami w literaturze	295
6.6.1. Mit w świetle teorii Jaussa	295
6.6.2. Związki mitu z literaturą w świetle teorii Jaussa	296
6.6.3. Teoria recepcji w praktyce badawczej	298
6.7. Mity i krytyka genderowa	301
6.7.1. Mity jako ideologiczny klucz interpretacyjny	301
6.7.2. Nowe spojrzenie na mityczne bohaterki	303

Rozdział 7

Cienie mitokrytyki	305
7.1. Tęsknota za mitem	307
7.1.1. Mit jako antidotum na strukturalizm	307
7.1.2. W pogoni za mitycznością	309
7.1.3. Pragnienie <i>sacrum</i>	313
7.1.4. Na tropie mityczności i <i>sacrum</i> – kilka przykładów	317
7.1.5. Wątpliwości	319
7.2. Mitokrytyka, czyli dywagacje na bliżej nieokreślony temat	323
7.2.1. Co można znaleźć w studiach na temat mitów?	323
7.2.2. Konferencje mitokrytyczne, czyli dialog głuchych	328

Rozdział 8

Nowe spojrzenie na mit	331
8.1. Przewrót w myśleniu o micie	333
8.1.1. Mit w starożytnej Grecji – nowe perspektywy	333
8.1.2. Współczesne mity afrykańskie według Pierre’a Smitha	337
8.1.3. Koncepcja mitu Hansa Blumenberga	338
8.2. Nowe strategie w badaniach nad mitami w literaturze	340
8.2.1. Zmiana perspektywy w literaturoznawstwie	340
8.2.2. Mitopoetyka Véronique Gély	343
8.2.3. Porównanie różnicujące Ute Heidmann	347
8.2.4. Metodologiczny bricolage	351

Zakończenie	353
------------------------------	-----

Dodatek

Mity w literaturze francuskiej od średniowiecza do XX wieku	359
Średniowiecze	361
Renesans	362
XVII i XVIII wiek	363

XIX wiek	365
XX wiek	366
Bibliografia	369
1. Książki	369
2. Artykuły lub rozdziały w książkach	376
3. Artykuły w czasopismach	391
4. Słowniki i encyklopedie	394
5. Artykuły w internecie	395
Indeks nazwisk	397
Streszczenia	407
Teorie mitu. Współczesne literaturoznawstwo francuskie (1969–2010) (streszczenie)	407
Theories of Myth. French Literary Studies (1969–2010) (abstract)	408
Théories du mythe. La critique littéraire en France (1969–2010) (résumé)	409
Теории мифа. Современное французское литературоведение (1969–2010) (резюме)	410